

Мітін Владислав Ігорович

Студент

Національна академія Служби безпеки України

Навчально-науковий інститут інформаційної безпеки

Митин Владислав Игоревич

Студент

Национальная академия Службы безопасности Украины

Научно-исследовательский институт информационной безопасности

Mitin V.

Student

National Academy of the Security service of Ukraine

Educational and Research Institute of Information Security

**ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ТЕРОРИЗМУ
ТА ЙОГО ВПЛИВ НА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ
ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ИНФОРМАЦИОННОГО ТЕРРОРИЗМА
И ЕГО ВЛИЯНИЕ НА МЕЖДУНАРОДНЫЕ ОТНОШЕНИЯ
TRENDS IN INFORMATION TERRORISM AND
ITS IMPACT ON INTERNATIONAL RELATIONS**

Анотація. У статті досліджується процес становлення глобального тероризму та його вплив на міжнародні відносини. Проводиться аналіз тенденцій зміцнення міжнародних відносин в умовах розвитку глобального тероризму. Наводяться не тільки перспективи, а й серйозні протиріччя та загрози глобальних міжнародних відносин у сфері державної безпеки. Розкривається суть стратегії напруженості, створюваної терористичними актами. Розглядається міжнародний інформаційний тероризм як складова тероризму, своєрідна система управління глобальними процесами.

Ключові слова: глобалізація, єдиний інформаційний простір, інформаційне суспільство, стратегія напруженості, інформаційний тероризм.

Аннотация. В статье исследуется процесс становления глобального терроризма и его влияние на международные отношения. Проводится анализ тенденций укрепления международных отношений в условиях развития глобального терроризма. Приводятся не только перспективы, но и серьезные противоречия и угрозы глобальных международных отношений в сфере государственной безопасности. Раскрывается суть стратегии напряженности, создаваемой террористическими актами. Рассматривается международный информационный терроризм как составляющая терроризма, своеобразная система управления глобальными процессами.

Ключевые слова: глобализация, единое информационное пространство, информационное общество, стратегия напруженности, информационный терроризм.

Summary. This paper examines the process of becoming a global terrorism and its impact on international relations. The analysis of tendencies of strengthening international relations in the context of global terrorism. We give not only perspective, but also a serious threat of global conflict and international relations in the field of national security. It reveals the essence of the strategy of tension caused by terrorist acts. We consider international terrorism information as part of terrorism, a kind of system of global processes.

Key words: globalization, a single information space, information society, the strategy of tension, terrorism information.

Постановка наукової проблеми. Факти і події останніх років, що доповнюються емпіричною інформацією і статистикою, вказують на нестримний процес становлення глобального інформаційного суспільства під впливом тероризму та терору з боку інших держав, загрози і протидія цьому явищу.

Виклад основного матеріалу. Не зважаючи на те, що глобалізація як проблема виникла не так давно, можна виявити тенденцію до все більш тісної взаємодії територій, економік, політичної, інформаційної та іншої діяльності. Основними суб'єктами тепер виступають не стільки держави, скільки транснаціональні економічні корпорації і банки, всесвітні міжнародні організації управління та інформаційно-економічної діяльності. У новому суспільстві складаються й нові соціальні стосунки, характер яких суттєво відрізняється від структур сучасних традиційних, індустріальних, постіндустріальних суспільств. Саме ці аспекти становлення глобального суспільства зумовлюють актуальність дослідження.

Для детального розгляду такої сучасної тенденції, як глобалізація міжнародних відносин під впливом інформаційного тероризму, необхідно сформулювати однозначне визначення. Глобалізація — це процес всесвітньої політичної, економічної і культурної інтеграції та уніфікації. Без сумніву коріння процесу глобалізації лежить в економіці, а саме: у поступовому злитті світових політичних і економічних процесів та зовнішніх факторів, що на них впливають. Економіка завжди впливала на політичні процеси, оскільки саме вона забезпечує функціонування держав, і крупні економічні агенти завжди активно брали участь у політиці. Без сумніву найбільш значним є вплив під час проведення бойових дій. Руйнівним він стає для економіки тієї країни на території якої вони проводяться, та позитивним для тих хто постачає зброю чи будь яке інше забезпечення для успішного проведення таких дій [1; 29 с].

Але саме в ХХ ст., з формуванням глобальних терористичних угруповань та проведенням глобальних антитерористичних операцій, сталося зрощення влади і капіталу багатьох передових країн світу, що спрямувало вектор розвитку суспільства у бік глобалізації [2; 382 с].

Великі корпорації вбачають у глобалізації зручний спосіб звільнитися від державного регулювання, податків і отримують перспективу створювати нові центри влади, формувати майбутні правила гри на глобальному рівні, поширюючи свій вплив на інші регіони.

Основною рушійною силою глобалізації є світовий ринок і єдиний інформаційний простір в який зараз переноситься велика частина «бойових» дій за

розуми людей — інформаційна війна між ворожими сторонами, в яку нерідко втягуються більшість країн світу. Розвиток енергетичної галузі зумовив інтенсивне зростання промисловості, яка, завдяки розвитку транспорту могла ефективно і швидко реалізовувати продукцію не лише на регіональних ринках, але і на світовому, що і послужило причиною формування розвиненого глобального [3; 188 с.].

Сучасний тероризм не має обличчя, національності чи навіть релігійної приналежності, його жертвами стають всі вікові групи без виключень, різного рівня та фінансового статусу. Багато хто сприймає ці події як міф для контролю з боку влади, інші сподіваються, що їм ніколи не доведеться стикатися з такими подіями в житті, дехто піддається паніці та жаху перед невідомим, навіть непомітним ворогом, тому що досі не зважаючи на всі старання силових структур і спеціально уповноважених органів, не можна сказати де і коли успішно реалізується терористичний план. Українське суспільство сьогодні уражене діями тероризму з усіма впливаючими з цього трагічними наслідками.

Розвиток інформаційного суспільства дає новітні можливості застосування інформаційного поля проти психіки людей, активна зацікавленість більшості населення планети до новин створює новий, ще досі не вивчений простір.

В ці дні війна набуває гібридного виду, тому що люди стають залежні від джерел інформації, той хто контролює їх, може контролювати свідомість людей. Тепер війна не є площиною, війна набула об'ємного багатовимірного простору, де йдуть бойові дії в більшості своєї за розуми людей в усіх передових країнах світу, для того, щоб впливати на маси і змінювати настрої населення, настроювати їх проти порядку та влади. Були часи коли це неможливо було називати інформаційною війною, через нерозвинені технічні засоби передавання інформації, зараз це вже глобальна загроза.

Пропаганда як одна зі складових інформаційної війни за людський розум була застосована задовго до того, як сформулювалась концепція інформаційного тероризму. Особливого розвитку набула в часи Другої світової війни в германії. З тих часів нічого особливо нового ніхто не придумував, під час таких міжнародних подій усі основні необхідні технології і методи маніпуляції і впливу на маси людей були вивчені теоретично і практично закріплені на століття вперед.

В умовах сучасного розвитку передових країн світу, постає важливе питання безпеки суспільства від інформаційного впливу з боку інших країн та незаконних терористичних банд, угруповань, а також внутрішніх екстремістських та сепаратистських, релігійних, політичних організацій тощо.

Актуальність проблеми — інформаційний тероризм завжди був явищем яке привертало увагу міжнародних медіа-новин, викликало хвилю жаху, ненависті і було націлене на звернення до влади. Тероризм, а також терор в інформаційному просторі з боку інших держав є однією з найбільш актуальних тем сучасних міжнародних політичних відносин. Кожна країна бажає бути захищеною від впливу зовні та втручання в свої внутрішні справи і тому шукає підтримки з боку інших більш розвинених держав, це виводить проблему тероризму та терору на рівень глобального обговорення, являє собою важливу сферу, що впливає на міжнародні відносини постійно і не передбачувано.

Міжнародний тероризм — сучасне варварство, загроза не тільки національній безпеці, особливо зараз під час проведення антитерористичної операції на сході, а й економічній стабільності, дипломатичним відносинам, фінансуванню та технологічному розвитку. Незважаючи на те, що тривалий час функціонувала державна система боротьби з тероризмом, спираючись на досвід отриманий під час проведення операцій в інших країнах та на дієве антитерористичне міжнародне законодавство. На жаль, ця система не є зараз дієвою — це історичний факт, підкріплений численними людськими жертвами, та матеріальним і моральними збитками. Тероризм змінився — самотні прояви терористичної злочинності переросли в глобальну міжнародну загрозу. Терористична діяльність ґрунтується на базі нових гібридних соціально-інформаційних технологій маніпулювання людською свідомістю, інтенсивними системними елементами яких вже не є підпали, захоплення заручників, розбійні напади, залякування населення та органів влади. Тепер йде бій за мислення та поведінку, мораль та духовність, культуру і підтримку населення держав на міжнародному рівні.

Тому заходи попередження, запобігання та ліквідації терористичної діяльності, особливо в інформаційному просторі є не тільки вимогою часу, а життєво необхідною умовою подальшого існування кожної окремої держави та усього світу в цілому, що зараз вже підтверджено історичними фактами які підкріплені прикрими наслідками, що ми можемо спостерігати зараз.

Існують різні типи міжнародного тероризму. Перший тип — сепаратистський тероризм (або тероризм з метою отримання незалежності), який здійснюють руху бажаючі подолати колоніальну залежність або створити незалежну державу, можливо зв'язати себе з іншою державою, на відміну від того громадянами якої вони є. Але своїм характером це міжнародний тероризм так як дії здійснюються за межами кордонів власної держави. Інший вид міжнародного тероризму — міжнародний політичний тероризм, який не має меж.

Наукова революція принесла нові страхи — масової свідомості: глобальні війни, загроза ядерної, екологічної та епідеміологічної. Одні науковці приписували до тероризму звичайний бандитизм, замовленні вбивства, військові заколоти й вуличний розбій та безладдя [4; 192 с.]. З іншого боку реальні терористичні акти поряд з корупцією й іншими проявами насилля кваліфікують як різновид бандитизму [5; 14 с.].

Деякі дослідники не звертають уваги на різницю тероризмом і агресією [6], інші між тероризмом і піратством чи організованою злочинністю тощо. З цього можна зробити висновок, що тероризм з плином часу змінювався для того, щоб замаскуватися під звичайні події нібито викликані внутрішньою політикою держави, чи зовнішніми чинниками, тиском з боку інших держав агресорів, для розпалу політичних скандалів та агресії, загалом для підбурювання влади, до дій, або ж підриву довіри населення до влади. Також у деяких дослідників були певні ідеї до розподілення між тероризмом і терором, вказуючи на різновиди тероризму диктаторські, фашистські, національні режими, релігійні й громадянські війни тощо.

Зараз і досі не має єдиного визначення терміну тероризм, тому що мета цього явища змінюється разом з розвитком світу. При цьому тероризм як явище розглядається сучасною наукою в трьох аспектах: як діяння, як терористичні групи, як терористичні доктрини (ідеологія тероризму)[8; 57 с.].

Термінологія тероризму найчастіше залежить від ряду факторів: це й хронологічні й географічні рамки, у яких відбувається дане явище. Але, у чому сходиться більшість дослідників (історики, політологи, філософи та соціологи), так це те, що тероризм — це практика залякування будь-яким шляхом з використанням насильства. Це ретельно спланована дія або спроба дій, що реалізована, як правило, за допомогою зброї, в тому числі і інформаційної зброї, спрямована проти мирних громадян для здійснення своїх цілей (політичних, релігійних і т.д.), що знаходить відбиття, у засобах масової інформації.

Висновки. Відмінною рисою сучасного тероризму є його відверто виражений транснаціональний характер, що є прямою похідною глобалізації світового суспільства.

Делікатною темою в дослідженнях тероризму в епоху глобалізації є прихована підтримка його з боку окремих держав.

Існує ряд глобальних і регіональних договорів і конвенцій про відмову підтримувати, фінансувати чи скривати терористів на своїй території (Конвенція про боротьбу з незаконними актами, направленими проти цивільної авіації (1977), Міжнародна конвенція про боротьбу із захоптом заручників (1979),

Міжнародна конвенція про боротьбу з бомбовим тероризмом (1997), Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансовим тероризмом (1999).

Проте, окремі держави залежно від політичної кон'юнктури або дивляться крізь пальці на діяльність міжнародних терористів, або вважають за краще замовчувати факт прямої підтримки терористичних угруповань, або приховано та вміло керують цими процесами.

Сучасна геополітична ситуація вимагає принципово іншого підходу до проблеми забезпечення інформаційної безпеки, аналізу змісту й еволюції всього спектру геополітичних факторів, важливішим з яких є тероризм. За цієї ситуації особливо актуальними постають питання своєчасного виявлення ознак застосування подібних технологій, запобігання і нейтралізації реальних та потенційних загроз національній безпеці та ефективного захисту життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави.

Література

1. Присяжнюк М. М. Тенденції розвитку Міжнародного тероризму в епоху Глобалізації інформаційного суспільства стаття в журналі «Інформаційна безпека людини, суспільства, держави» № 2 (12) 2013. — 29 с.
2. Многоликая глобализация. Культурное разнообразие в современном мире / под ред. П. Бергера и С. Хантингтона. — М., 2004. — 382 с.
3. Бауман З. Глобализация. Последствия для человека и общества. — М., 2004. — 188 с.
4. Тероризм: визначення і сутність: монографія ТЗ5 / [А. В. Коростиленко, Б. Д. Леонов, І. М. Рижев та ін.]; за заг. ред. В. В. Крутов, І. І. Мусієнко, В. П. Ємельянова — К.: Нац. Акад. СБУ, 2015. — с. 192.
5. Змеевский А. Терроризм. Нужны скоординированные усилия мирового сообщества/ А. Змеевский, В. Тарабрин // Международная жизнь. — 1996. — № 4. — с. 14.
6. Раззаков Ф. И. Бандиты времен капитализма (Хроника российской преступности 1992–1996 гг.) / Ф. И. Раззаков. — М.: ЭКСМО, 1996.
7. Ляхов Е. Г. Политика терроризма — политика насилия и агрессии / Е. Г. Ляхов. — М.: Международные отношения, 1987.
8. Иманлы М. Н. Объективные признаки терроризма / М. Н. Иманлы // Следователь. — 2009. — № 1. — с. 57.